ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Petra Mikeše a Martina Jakuba Bruse v právní věci žalobkyně: **E. S.**, zastoupená Mgr. Petrem Václavkem, advokátem se sídlem Opletalova 1417/25, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo zahraničních věcí**, se sídlem Loretánské náměstí 101/5, Praha 1, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 11. 2021, čj. 134600-3/2021-OPL, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 28. 3. 2022, čj. 18 A 107/2021-38,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Velvyslanectví České republiky v Baku usnesením z 26. 7. 2021, čj. 134600-3/2021-OPL, zamítlo žádost žalobkyně o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k trvalému pobytu a zastavilo řízení o vydání povolení k trvalému pobytu podle § 169d odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále „zákon o pobytu cizinců“). Žalovaný posléze rozhodnutím výše označeným zamítl odvolání proti tomuto usnesení a usnesení potvrdil.

[2] Proti rozhodnutí uvedenému posledně podala žalobkyně žalobu k Městskému soudu v Praze, který ji zamítl.

[3] Podstatou sporu je posouzení, zda žalobkyně naplnila podmínky tzv. odůvodněného případu pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Městský soud odkázal na shrnutí judikatury v rozsudku NSS z 30. 7. 2020, čj. 2 Azs 148/2019-40, kde se mj. uvádí, že podat žádost jinou formou než osobně je výjimečná možnost a vztahuje se na případy, kdy by bylo trvání na osobní žádost tvrdé a nerozumné. Konkrétní důvody pro takový postup musí vymezit a doložit žadatel.

[4] K obavám žalobkyně o vlastní bezpečnost v zemi původu s ohledem na nepřípustnost vydání jejího otce k trestnímu stíhání do Ázerbájdžánu městský soud uvedl, že trestní soud v odůvodnění vyjádřil především obavu z nedodržování práv otce žalobkyně na spravedlivý proces. Usnesení bylo navíc vydáno před více než 11 lety a otec žalobkyně se na území Ázerbájdžánu ani nenachází. Z posledních zpráv mezinárodních organizací pak neplyne, že by k pronásledování rodinných příslušníků stíhaných osob vůbec docházelo. Žalobkyně navíc hrozbu v zemi původu blíže nerozvedla, nespecifikovala, ze strany kterých osob by jí mělo hrozit nebezpečí či na jakých konkrétních skutečnostech svou domněnku zakládá. Řízení podle § 65 a následujících s. ř. s. je však s ohledem na dispoziční zásadu postaveno na tom, že je to právě žalobkyně, kdo správnímu soudu předestírá konkrétní důvody, pro něž považuje žalobou napadené rozhodnutí za nezákonné.

[5] Žalobkyně v současnosti na území České republiky pobývá bez pobytového oprávnění. Uvádí sice (a žalovaný ani městský soud její tvrzení nijak nezpochybňují), že se zde zdržuje od dětských let a že se do současné situace dostala v důsledku pochybení svých rodičů, na faktickém stavu to ovšem nic nemění. Na půdorysu této situace žádá o povolení k trvalému pobytu. Žádost o tento typ pobytu se podává na zastupitelském úřadě, což souvisí s předpokladem, že žadatel se na území České republiky trvale nezdržuje. Povinnost osobního podání žádosti není nesouladná s ústavně zaručeným právem domáhat se stanoveným postupem svého práva u správních orgánů, a to zejména pokud správní orgány adekvátně využívají ustanovení o možnosti upustit od osobního podání žádosti.

[6] Přestože se žalobkyni může zdát povinnost osobního podání žádosti u Velvyslanectví v Baku s ohledem na její faktický dlouhodobý pobyt na území České republiky nadbytečná a formalistická, jedná se o zákonem stanovenou povinnost a není v pravomoci správních orgánů ani městského soudu tento zákonný požadavek nad rámec naplnění předpokladů tzv. odůvodněného případu přezkoumávat. Z rozhodnutí správních orgánů neplyne ani to, že by měla představovat sankci za nelegální pobyt žalobkyně.

[7] K určitému zásahu do soukromého a rodinného života žalobkyně v důsledku zamítnutí její žádosti dojde, ale nepředstavuje to zásah natolik zásadní, aby odůvodňoval postup podle § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců. Žalobkyně sice argumentuje, že je nezaopatřeným dítětem, neboť ji stále finančně podporují její rodiče a že pro ně cesta a následný pobyt představují neúnosnou finanční zátěž, ale ani tato tvrzení nijak nedokládá. Na oponenturu žalovaného, že studuje soukromou vysokou školu, na níž se platí školné, reagovala žalobkyně jen tím, že to ještě neznamená, že jí rodiče mohou platit i náklady související s osobním podáním žádosti v zemi původu. Za účelem osobního podání žádosti by žalobkyně jistě musela vydat jistý objem finančních prostředků, tuto skutečnost však nelze paušálně považovat za důvod pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti.

[8] Nepřiměřeným městský soud neshledal ani dopad vycestování žalobkyně do země původu do jejího studia. Vysokou školu studuje dálkově, přičemž může v případě nutnosti studium přerušit. Skutečnost, že by Ministerstvo vnitra, odbor azylové a migrační politiky neměl dodržovat zákonné lhůty, není relevantní, protože osobní forma podání žádosti je přímo stanovena zákonem.

[9] Odkaz na rozsudek Nejvyššího správního soudu z 30. 5. 2017, čj. 10 Azs 153/2016-52, pak představuje argumentaci zjevně účelovou, neboť v této věci se rozšířený senát zabýval specifickou situací na Velvyslanectví České republiky v Hanoji, kde bylo v určitém období značně obtížné registrovat se k termínu podání žádosti o pobytové oprávnění prostřednictvím systému Visapoint. Podávání žádostí zde bylo v důsledku fakticky nefunkčního registračního systému téměř znemožněno. Žádné konkrétní námitky, z nichž by se dalo usuzovat, že Velvyslanectví v Baku registrace k osobnímu podání žádostí nepřijímá, či následně termíny k podání žádosti nestanoví, žalobkyně nevznesla.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[10] Proti rozsudku městského soudu brojila žalobkyně (dále „stěžovatelka“) kasační stížností.

[11] Žalovaný ani městský soud nezohlednili správně všechny skutkové okolnosti, které ve svém souhrnu nenechávají žádné pochyby o tom, že tato věc spadá pod neurčitý právní pojem odůvodněný případ.

[12] Stěžovatelka se obává, že protože není možné trestně stíhat jejího otce, mohli by se mstít jí. Tuto skutečnost není jak prokázat. Že k nezákonným trestním stíháním i pronásledování rodinných příslušníků trestně stíhaných dochází, uvádějí v rozhodnutích žalovaný, městský soud a potvrzují to také zprávy neziskových organizací. Skutečnost, že byl její otec trestně stíhán pro hospodářskou kriminalitu, neznamená, že toto stíhání nemělo jiný motiv. Otec stěžovatelky má v zemi původu nepřátele. Že je stěžovatelka příbuznou osoby, která nebyla vydána k trestnímu stíhání do země původu, je dostatečným důvodem, aby její žádost byla podřazena pod neurčitý právní pojem odůvodněný případ. Ve spojení s dalšími faktory (pevné rodinné zázemí v České republice, čeština coby mateřský jazyk) je to pak zcela nepochybné.

[13] Stěžovatelka v zemi původu nežije od svého dětství, nezná místní jazyk, nemá tam žádné sociální ani majetkové zázemí, žádné přátele či rodinu. Pokud by zmiňovaná obava byla opodstatněná, ocitla by se v zemi původu v ohrožení života, zdraví či svobody bez znalosti místních poměrů a jazyka, bez sociálních vazeb, jakéhokoli zabezpečení a bez možnosti urychleně odcestovat do České republiky.

[14] V této souvislosti stěžovatelka odkázala na rozsudek Krajského soudu v Plzni z 5. 10. 2021, čj. 57 A 3/2021-51, jímž krajský soud zrušil rozhodnutí ministerstva zahraničních věcí potvrzující zamítnutí žádosti o upuštění od osobního podání žádosti o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem sloučení rodiny. Žadatel argumentoval tím, že je na něj v zemi původu vydán zatykač, justice tam není důvěryhodná a v případě odsouzení mu hrozí trest smrti. Ve srovnání s tím se situace stěžovatelky jeví jednoznačněji: žádné trestné činnosti se nedopustila, navštěvovala zde základní i střední školu, v současnosti v České republice studuje vysokou školu, žije řádně, má tu celou rodinu. Krajský soud v uvedeném

rozsudku rovněž zohlednil, že žadatel již disponoval povoleným pobytem v České republice a není osobou pro správní orgány zcela neznámou. I to se týká také stěžovatelky.

[15] Námitka, že trvat na osobním podání je v případě stěžovatelky nesmyslné, není irelevantní, jak se domnívá městský soud. Povinnost osobního podání žádosti je sice stanovena zákonem, ale stejně tak je zákonem stanovena i možnost od této povinnosti upustit.

[16] Zamítnutí stěžovatelčiny žádosti představuje nepřiměřený zásah do jejího soukromého a rodinného života. Stěžovatelka je nezaopatřeným dítětem, má na územní České republiky celou rodinu. Žije se svými rodiči, kteří tu mají trvalý pobyt. Dále zde má bratra, který je státním občanem České republiky. Ona sama tu je od svých osmi let, tedy většinu svého života. Plně se integrovala, mluví plynně česky, absolvovala zde bakalářský studijní program na ČVUT v Praze. V zemi původu naopak žádné vazby nemá.

[17] Stěžovatelka dále argumentuje finanční náročností nuceného vycestování. Čekání na vyřízení žádosti bude v lepším případě trvat měsíce, neboť lhůta k meritornímu přezkumu je stanovena na 180 dnů. Právnímu zástupci stěžovatelky je z praxe známo, že tato lhůta není běžně dodržována. O výdajích se stěžovatelka nezmiňovala jen obecně. Konkrétně uváděla, že by bylo nutné hradit náklady na cestu, stravu, bydlení, dopravu v zemi původu a další věci nutné k životu v cizí zemi. I kdyby samotné finanční náklady nepředstavovaly dostačující důvod, jde o další „kamínek do mozaiky“.

[18] Stěžovatelka dále odkazuje na rozsudek Nejvyššího správního soudu z 10. 2. 2020, čj. 2 Azs 265/2020-38. Tam šlo o opožděnou žádost o prodloužení dlouhodobého pobytu za účelem studia a v případě vycestování hrozila ztráta stipendia, na němž byl stěžovatel závislý. Pokud lze pod neurčitý právní pojem odůvodněný případ podřadit situaci studenta, který zde pobýval nepříliš dlouhou dobu, mělo by tím spíše být vyhověno žádosti osoby, která zde žije od narození, žije tu její rodina, její bratr je dokonce státním občanem České republiky. Navíc v zemi původu nebyla dlouhé roky a hrozí jí tam újma z důvodu příbuzenského vztahu k otci.

[19] Stěžovatelka rovněž poukazuje na podstatu ochrany ústavně zaručených práv, přičemž cituje z několika nálezů Ústavního soudu (z 21. 1. 2000, sp. zn. III. ÚS 150/09, z 8. 1. 2019, sp. zn. III. ÚS 1336/18 či z 4. 12. 2008, sp. zn. I. ÚS 428/06). Má za to, že tato východiska a širší okolnosti jejího případu žalovaný i městský soud ignorovali a rozhodli bez řádného zhodnocení dopadu takového rozhodnutí do jejího práva i práv jejích rodinných příslušníků.

[20] Žalovaný se vyjádřil k jednotlivým námitkám stěžovatelky. Uvedl, že stěžovatelka nerozporovala, že ze zpráv nevládních organizací nijak neplyne, že by v zemi původu docházelo k pronásledování rodinných příslušníků. Zároveň neuvedla žádné konkrétní skutečnosti, které by svědčily o důvodnosti jejích obav. Pokud jde o rozsudek Krajského soudu v Plzni, tamější žalobce sám čelil hrozbě trestního stíhání a doložil také, že v daném řízení již byly uloženy a vykonány tresty smrti. K tomu navíc přistoupila objektivní okolnost v podobě omezení letecké dopravy kvůli pandemii.

[21] Důvody předestřené stěžovatelkou naopak ukazují, že se stěžovatelka nachází v poměrně běžné situaci nespadající pod výjimečné případy, v nichž by trvání na osobním

podání žádosti bylo shledáno za příliš tvrdé (srov. rozsudek NSS z 11. 8. 2015, čj. 10 Azs 219/2015-67).

[22] Stěžovatelka skutečně relativizovala nutnost osobního podání žádosti tvrzením, že zastupitelský úřad má administrativní funkci a že není zřejmé, v čem převažuje zájem na osobním podání žádosti, jestliže stěžovatelka i celá její rodina dlouhodobě pobývají v České republice. Žalovaný se ztotožňuje se závěry městského soudu ohledně této námitky, ty ostatně vyhovují také judikatuře (srov rozsudek NSS z 9. 8. 2018, čj. 9 Azs 213/2018-22, bod 30).

[23] Jestliže Krajský soud v Hradci Králové v rozsudku z 22. 4. 2022, čj. 31 A 39/2021-74, konstatoval, že dřívější pobytové oprávnění oslabuje nutnost trvání na osobním podání žádosti, nelze to aplikovat na věc stěžovatelky, neboť pobytovým oprávněním na území České republiky nedisponovala, a proto není osobou správním orgánům známou. Nadto žalovaný napadl uvedený rozsudek kasační stížností.

[24] K námitce nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života se městský soud vyjádřil v bodě 63 a následujících a žalovaný se s jeho hodnocením ztotožňuje. Pobyt samotný, jeho délka ani míra integrace stěžovatelky nevypovídá o nepřiměřených obtížích, jimž by stěžovatelka musela čelit při osobním podání žádosti.

[25] Pokud jde o finanční náročnost cesty a pobytu v zemi původu, stěžovatelka uvedla pouze obecnou a paušální námitku, která sama o sobě nesvědčí o odůvodněném případu. Ze stěžovatelkou předložených důkazů naopak žádné ekonomické obtíže rodiny nevyplývají. Délkou řízení se zastupitelský úřad v těchto věcech nezabývá (srov. např. rozsudek NSS z 30. 5. 2017, čj. 8 Azs 351/2018-50). Ani rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 Azs 265/2020-38 není přiléhavý, neboť tam žalobci hrozila ztráta nároku na stipendium, na němž byl existenčně závislý. Nic takového stěžovatelce nehrozí. Navíc je magisterské studium stěžovatelky téměř u konce, tedy náklady spojené se školným rodině odpadnou.

[26] Stěžovatelka rovněž nijak neupřesnila, v čem by mělo spočívat zásah do ústavně zaručených práv.

[27] V replice pak stěžovatelka uvedla, že skutečnosti stran obav z újmy v důsledku nevydání otce do země původu jsou v kasační stížnosti popsány dostatečně. Citovaná část rozsudku Krajského soudu v Plzni čj. 57 A 3/2021-51 se pak týkala toho, že obavy z újmy či pronásledování mohou být důvodem pro upuštění od osobního podání žádosti.

[28] Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 10 Azs 219/2015-67 pak přiléhavý není, neboť soud se tam zabýval situací, kdy žádost o upuštění od osobního podání nebyla náležitě odůvodněna.

[29] Argumenty týkající se otázky smysluplnosti nebyly žalovaným správně pochopeny. Stěžovatelka neměla v úmyslu rozporovat smysluplnost zákonného ustanovení. Pobytovým oprávněním navíc na základě dlouhodobého pobytu za účelem sloučení rodiny disponovala. Z důvodu procesního pochybení bylo řízení o její žádosti o prodloužení tohoto pobytu v roce 2012 zastaveno (srov. rozsudek městského soudu ze 7. 6. 2017, čj. 10 A 200/2013-58). V současnosti pobývá v České republice na tzv. fikci pobytu – kasační stížnosti proti rozsudku městského soudu totiž byl přiznán odkladný účinek. Stěžovatelka tedy

nepochybně je osobou správním orgánům známou. Zároveň ale nikdy netvrdila, že by pobyt na území České republiky byl sám o sobě důvodem k upuštění od osobního podání žádosti, a vždy uváděla také další skutečnosti.

[30] Věc posuzovaná rozsudkem Nejvyššího správního soudu čj. 2 Azs 265/2020-38 je přiléhavá, neboť z ní plyne, že existenční důvody mohou být důvodem pro upuštění od osobního podání. Ve srovnání s touto věcí navíc stěžovatelka o pobytové oprávnění přišla ještě jako nezletilá.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[31] Podle § 169d odst. 1 zákona o pobytu cizinců *žádost o udělení dlouhodobého víza s výjimkou diplomatického nebo zvláštního víza, žádost o prodloužení platnosti víza k pobytu nad 90 dnů za účelem strpění pobytu na území a žádost o vydání povolení k dlouhodobému, přechodnému nebo trvalému pobytu je cizinec povinen podat osobně*.

[32] Podle odstavce 3 věty první a třetí téhož ustanovení, [...] *může zastupitelský úřad v odůvodněných případech od povinnosti osobního podání žádosti upustit, pokud současně s doručením žádosti cizinec doloží důvody pro upuštění od povinnosti osobního podání žádosti. Neupustí-li zastupitelský úřad v případě podle věty první od povinnosti osobního podání žádosti, řízení o žádosti usnesením zastaví.*

[33] Otázkou výkladu § 169d odst. 3 zákona o pobyt cizinců se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře opakovaně zabýval. Ustanovení § 169d odst. 3 zákona o pobytu cizinců v sobě zahrnuje „*nejen správní uvážení, ale kombinuje je s neurčitým právním pojmem ‚odůvodněný případ'. Tento pojem nelze obsahově dostatečně přesně vymezit a jeho aplikace závisí na odborném posouzení v každém jednotlivém případě. Správnímu orgánu je poskytován prostor pro zhodnocení, zda konkrétní situace patří do rozsahu daného neurčitého právního pojmu, či nikoliv. Míra ‚uvážení' správního orgánu se zde zaměřuje na skutkovou podstatu a její vyhodnocení. Naplnění obsahu neurčitého právního pojmu s sebou nese povinnost správního orgánu rozhodnout způsobem, který norma předvídá*" (rozsudek z 9. 8. 2018, čj. 9 Azs 213/2018-22). Výklad pojmu „odůvodněný případ" a podřazení zjištěného skutkového stavu tomuto pojmu je tak v obecné rovině věcí výkladu neurčitého právního pojmu a jeho aplikace na zjištěný skutkový stav, nikoliv předmětem správního uvážení, a proto podléhá úplnému soudnímu přezkumu (srov. rozsudek z 28. 6. 2019, čj. 5 Azs 234/2018-43; k výkladu neurčitých právních pojmů viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 22. 4. 2014, čj. 8 As 37/2011-154, č. 3073/2014 Sb. NSS; rozsudek NSS z 14. 11. 2019, čj. 1 Azs 217/2019-32, bod 27, na který mj. stěžovatelka odkazuje).

[34] Výraz *může* pak obecně znamená, že s existencí určitého skutkového stavu není jednoznačně spojen jediný právní následek. Zákonem předvídaný následek nastává jen tehdy, jestliže to správní orgán uzná za vhodné, či potřebné; správnímu orgánu se zde dává možnost zvolit po zvážení daných okolností, zda zákonem předvídaný následek nastane. Správní uvážení však nesmí vést k nepodloženým rozhodnutím a nesmí vést k libovůli orgánů, které rozhodují ve správním řízení. Správní uvážení probíhá vždy v mezích stanovených ústavním pořádkem, příslušnou právní normou či podle základních zásad právních, jimiž je ovládáno rozhodování správních orgánů (srov. nález Ústavního soudu z 12. 12. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 31/08; rozsudek NSS z 9. 8. 2018, čj. 9 Azs 213/2018-22, bod 24).

[35] Judikatura dále dovodila, že možnost upustit od osobního podání žádosti je možností výjimečnou. Jedná se o případy, kdy by bylo trvání na osobním podání žádosti tvrdé a nerozumné (viz např. rozsudky NSS z 11. 8. 2015, čj. 6 Azs 77/2015-36, z 27. 7. 2016, čj. 10 Azs 219/2015-67, a z 8. 9. 2016, čj. 10 Azs 163/2016-37). Žadatel musí v žádosti uvést konkrétní důvody, proč právě jeho případ má být oním „odůvodněným případem", v němž nemá správní orgán trvat na osobním podání žádosti (viz rozsudek NSS čj. 10 Azs 219/2015-67). Tyto důvody je žadatel povinen i doložit (viz rozsudek NSS čj. 6 Azs 77/2015-36). Ve výše zmíněném rozsudku čj. 9 Azs 213/2018-22 Nejvyšší správní soud dovodil, že pod pojem *odůvodněný případ* spadají např. případy, kdy je žadatel v osobním podání žádosti omezen svým zdravotním stavem, a dále případy, kdy bude objektivně nemožné dostavit se k zastupitelskému úřadu, ale i situace, kdy je dostupnost zastupitelského úřadu objektivně velmi ztížena (např. že bude mít samotný zastupitelský úřad natolik závažné provozní problémy, že jej nebude možné osobně navštívit). Nejvyšší správní soud v bodě 38 rozsudku zdůraznil, že institut upuštění od osobního podání žádosti je třeba chápat jako regulativ, který správnímu orgánu poskytl zákonodárce, aby v odůvodněných případech mohl zmírnit přílišnou tvrdost právní úpravy dopadající na „*konkrétní (jednotlivé) situace žadatelů*" (srov. také rozsudek NSS z 8. 4. 2021, čj. 1 Azs 4/2021-28, bod 32).

[36] V textu zákona nejsou, jak je uvedeno výše, specifikovány žádné případy či situace, na základě kterých by bylo možné dovozovat, co konkrétně měl zákonodárce na mysli. Zákonodárce tak vytvořil prostor veřejné správě, aby zhodnotila, zda konkrétní situace patří do rozsahu neurčitého právního pojmu či nikoli, a na základě této úvahy učinila rozhodnutí (rozsudek NSS čj. 9 Azs 213/2018-22, bod 31).

[37] K předložené kasační stížnosti Nejvyšší správní soud uvádí, že přes svou obsáhlost a bohaté odkazy na judikaturu zejména opakuje žalobní námitky a skutečnosti již městským soudem vypořádané, přičemž na závěry městského soudu reaguje stěžovatelka spíše minimálně a pouze dílčím způsobem. Kasační stížnost je proto projednatelná pouze z části.

[38] Stěžovatelka v kasační stížnosti cituje z několika nálezů Ústavního soudu, jež se věnují mj. zákazu svévole v rozhodování soudů. V té souvislosti také uvádí, že městský soud a žalovaný širší okolnosti jejího případu ignorovali a rozhodli bez řádného zhodnocení dopadu rozhodnutí do jejího práva a práv jejích rodinných příslušníků. V podstatě tedy namítá, že napadený rozsudek městského soudu a rozhodnutí žalovaného jsou nepřezkoumatelné.

[39] Z napadeného rozsudku je však zřejmé, že se městský soud všemi skutečnostmi tvrzenými stěžovatelkou zabýval, i to, jak je vyhodnotil. Vyšel z obsahu správního spisu, přičemž k tomu navíc provedl dokazování zprávami mezinárodních organizací zabývajících se lidskými právy. Současně stěžovatelka konkrétně neuvádí, které širší okolnosti měl městský soud opominout. Skutečnost, že některé aspekty stěžovatelčiny životní situace nejsou v této konkrétní věci právně relevantní, nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu založit nemůže.

[40] Část této argumentace vztahující se k rozhodnutí žalovaného je pak nepřípustná, neboť ji v téže podobě obsahovala už žaloba. Městský soud se otázkou přezkoumatelnosti rozhodnutí žalovaného zabýval v bodech 32 a 33. Učinil tak sice v souvislosti s jinou námitkou, výslovně však uvedl, že v napadeném rozhodnutí neshledal vady, které by

zakládaly jeho nepřezkoumatelnost. Stěžovatelka nyní toto jeho přesvědčení konkrétně nevyvrací. Zároveň ovšem platí, že případná nepřezkoumatelnost rozhodnutí žalovaného by způsobila také nepřezkoumatelnost rozsudku městského soudu, o čemž by si Nejvyšší správní soud musel učinit úsudek i bez námitky (srov. rozsudek NSS z 13. 6. 2007, čj. 5 Afs 115/2006-91.).

[41] Co se týče tvrzených finančních důvodů, podle konstantní judikatury je to právě žadatelka, kdo nese povinnost doložit důvodnost žádosti o upuštění od povinnost osobního podání žádosti (srov. rozsudek NSS čj. 10 Azs 219/2015-67). Stěžovatelka nyní v kasační stížnosti zdůrazňuje, že o výdajích se nezmiňovala obecně, jak se domnívá městský soud, ale naopak dostatečně konkrétně. Uváděla, že by bylo nutné hradit náklady na cestu, stravu, bydlení, dopravu v zemi původu a další.

[42] Pro posouzení je této námitky však podstatné, že tyto výdaje v žalobě dále nijak nespecifikovala. Proto městský soud v rozsudku konstatoval, že „*bylo na žalobkyni, aby uvedla, jak konkrétně by tato finanční zátěž postihla ji, či její rodinu*“ (bod 64 napadeného rozsudku), a také, že „*nelze [...] legitimně pochybovat o tom, že obecná a paušální námitka finanční zátěže (a to jak s ohledem na výdaje na cestu, tak zajištění ubytování, stravy apod.) sama o sobě předpoklady tzv. odůvodněného případu naplňovat nemůže*“ (tamtéž). Bez bližší představy o výši těchto částek a o rozpočtu rodičů stěžovatelky skutečně není možné učinit ani závěr, zda tyto náklady představují podstatný výdaj, nebo naopak zanedbatelnou částku. Nejvyšší správní soud se tedy ztotožňuje s tím, jak námitku posoudil městský soud.

[43] Situaci stěžovatelky pak nelze srovnávat se situací žalobce z rozsudku Krajského soudu v Plzni čj. 57 A 3/2021-51, jak stěžovatelka uvádí v kasační stížnosti. Krajský soud tam mj. zvážil, že žalobce žije v domácnosti se svými dvěma nezletilými syny, že je kvůli zdravotnímu stavu odkázaný na péči svých blízkých, má obavy z případného nelidského zacházení a trestu smrti ve Vietnamu (v roce 2005 na něj byl vydán zatýkací rozkaz v drogové kauze, v jejímž rámci již byly uloženy a vykonány tresty smrti) a že je možnost dostat se do Vietnamu kvůli protikoronavirovým opatřením ztížená. Kumulace těchto žalobcem doložených důvodů přesvědčila krajský soud o tom, že jeho věc spadá pod pojem odůvodněný případ. V nyní posuzované věci však stěžovatelka takto specifické a zároveň závažné skutečnosti netvrdila ani neosvědčila.

[44] Stejně tak nelze na věc stěžovatelky vztahovat konkrétní závěry rozsudku Nejvyššího správního soudu čj. 2 Azs 265/2020-38. Na rozdíl od ní byl tamní stěžovatel existenčně závislý na stipendiu jako svém jediném příjmu. O toto stipendium by v případě přerušení studia kvůli vycestování reálně mohl přijít, což by ohrozilo i samotné pokračování ve studiu. Ani v takové situaci se stěžovatelka nenachází.

[45] Nejvyšší správní soud nepřisvědčuje ani tomu, že Námitky stěžovatelky týkající se jejích obav z návratu do vlasti v souvislosti s nepřípustností vydání jejího otce se z velké části míjejí s rozhodovacími důvody městského soudu, neboť na ně nereagují. Proto jsou podle § 104 odst. 4 s. ř. s. v této části nepřípustné. Kasační stížnost je opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí krajského (městského) soudu (§ 102 s. ř. s.). Z toho pro věcnou projednatelnost kasačních námitek plyne, že musí kvalifikovaným způsobem zpochybňovat právě je (srov. např. usnesení NSS z 30. 6. 2020, čj. 10 As 181/2019-63, č. 4051/2020 Sb. NSS). Městský soud se nyní posuzovanými otázkami zabýval v bodech 45 a 47–52. Uvedl mj., že

usnesení o nepřípustnosti vydání otce bylo vydáno před více než 11 lety, otec stěžovatelky se nenachází na území Ázerbájdžánu, stěžovatelka nijak nekonkretizovala, proč považuje hrozbu msty vůči své osobě ze strany nepřátel otce za odůvodněnou a o jaké osoby by se mělo vůbec jednat, ačkoliv to byla s ohledem na dispoziční zásadu právě ona, kdo by měl tyto konkrétní okolnosti předestřít. Stěžovatelka v kasační stížnosti tyto skutkové okolnosti pouze zopakovala, aniž by se pokusila úvahy městského soudu jakkoliv vyvrátit. K tomu, proč výše uvedené skutečnosti konkrétněji neuvedla či proč to není zapotřebí, se stěžovatelka nevyjádřila.

[46] Jedinou reakcí je pouze stručné konstatování, že by sama skutečnost, že stěžovatelka je příbuznou osoby, která nebyla vydána k trestnímu stíhání, měla být dostatečným důvodem, aby byla její situace podřazena pod neurčitý právní pojem „odůvodněný případ. Pouze v této části se tedy jedná o projednatelnou kasační námitku. Z usnesení městského soudu o nepřípustnosti vydání k trestnímu stíhání do vlasti nicméně plyne pouze to, že městský soud shledal důvodnou obavu, že by trestní řízení nemuselo proběhnout v souladu s právem na spravedlivé řízení (tamní soudci v praxi nefungují nezávisle na výkonné moci, rozsudky často nemají vazbu na předložené důkazy, podstatná ustanovení o presumpci neviny, právu obžalovaných na konfrontaci svědků či předkládání důkazů nebývají respektována a byly také zjištěny případy, kdy byla svědectví získána mučením nebo týráním). Vazba na situaci stěžovatelky z něj tedy zřejmá není. Stěžovatelka pak ani nijak nevysvětluje, proč by tato skutečnost bez uvážení konkrétních souvislostí měla být takto závažná (dokonce rozhodující) a Nejvyšší správní soud to neshledal.

[47] Mimo to stěžovatelka pouze v obecné rovině uvádí, že trestní stíhání jejího otce mohlo mít jiný motiv než to, aby byla stíhána hospodářská kriminalita. Tato dílčí námitka je však natolik spekulativní a obecná, že není s to kvalifikovaně zpochybnit konkrétní závěry městského soudu, potažmo vymezit rozsah přezkumné činnosti Nejvyššího správního soudu, a je proto také nepřípustná (srov. rozsudek NSS z 24. 4. 2023, čj. 8 Azs 41/2023-38, bod 12).

[48] Taktéž argumentace stran případného nepřiměřeného zásahu do soukromého a rodinného života je nepřípustná, neboť se míjí s rozhodovacími důvody městského soudu. Městský soud otázku přiměřenosti zásahu do soukromého a rodinného života posoudil v bodech 66–69. Konstatoval především, že vycestování do země původu je sice do určité míry způsobilé do soukromého a rodinného života stěžovatelky zasáhnout, ale že stěžovatelka je svéprávnou zletilou osobou, vycestování je pouze přechodné, stěžovatelka může s ohledem na moderní technologie udržovat s rodinou pravidelný kontakt a že stěžovatelka současně netvrdila žádné specifické důvody, které by bylo možné podřadit pod pojem „odůvodněný případ“. Dále městský soud uvedl, že pokud by přistoupil na argumentaci stěžovatelky, bylo by nutné od povinnosti osobního podání žádosti upustit prakticky vždy, kdy by žadatel na území pobýval se svou rodinou. Upuštění od povinnosti osobního podání žádosti je však institutem výjimečným a žalobkyně nedoložila takové okolnosti, které by jeho využití odůvodňovaly. K těmto závěrům městského soudu stěžovatelka rámcově opakuje skutečnosti uvedené už v žalobě, s nimiž se ovšem městský soud vypořádal a stěžovatelka na jeho úvahy nereaguje.

IV. Závěr a náklady řízení

[49] S poukazem na shora uvedené důvody Nejvyšší správní soud zamítl kasační stížnost jako nedůvodnou (§ 110 odst. 1 s. ř. s. *in fine*).

[50] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud rozhodl podle § 60 odst. 1 věty první s. ř. s. za použití § 120 s. ř. s. Stěžovatelka nebyla v řízení o kasační stížnosti úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému, jemuž by jinak právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti příslušelo, soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, protože mu podle obsahu spisu nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně 28. července 2023

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu